

**M. Antonii Marsilii Colvmae, Bononiensis, I. C.
Archiepiscopi Salernitani, De Ecclesiasticorum Reddituum
Origine, & Iure Tractatvs**

Colonna, Marcantonio

Venetijs, 1575

Cap. VI. Demum etiam inter clericos communionem sublatam esse, sed ita tamen, vt primo bonorum patrimonialium, deinde Ecclesiasticorum diuisio fuerit instituta, ac non Ecclesiasticorum quidem omnium, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61495](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61495)

cilè concessero: illi enim de seipsis dicere soliti sunt, ecce nos reliquimus omnia, & sequuti sumus te. Quod & rectè aīaduertit Pet. Sot. de insti. sacerd. lib. 2. Lec. 2. & Francif. Turria. libr. 5. aduer. Centuriat. pro Epistolis Pont. cap. 2.

9 † Vbi & de Canonicis canobiorum meminit, ad quos D. Basilius sermones conscripsit, eumque uiuendi morem, tempestate sua in Garolitana, seu Garopolitana Ecclesia fuisse seruatum attestatur. Hinc & uarię Monachorum coitiones, & regulæ exortæ sunt, de quibus nos inferius, ut se se nobis offeret occasio, uarijs in locis agemus.

A R G V M E N T V M.

Demum etiam inter clericos communionem sublatam esse, sed ita tamen, ut primò bonorum patrimonialium, deinde Ecclesiasticorum diuisio fuerit instituta, ac non Ecclesiasticorum quidem omnium, sed mobilium tantum, cum rerum immobilium communitio diutissime permanserit.

R E R V M S V M M A E.

- 1 Temporalium rerum diuisio à clericis non statim tentata, & obtenta.
- 2 Christianorum duo genera apud Hieronymum, clerici nimirum, & layci.
- 3 Quæ clericum uita ratio deceat.
- 4 Augustinus concessit clericis suis patrimonialium rerum proprietatem.
- 5 Hypochrita qui est, mortuus est.
- 6 In Concilio Agathensi anno Christi 435. sub Sixto III. concessum clericis, ut propria possent habere bona patrimonialia.
- 7 Post permissionem possidendi bona propria, clerus adhuc communem uictum ex quarta parte habebat.
- 8 Simplicius I. sedit anno Christi 467. qui quatuor par-

- tium diuisionem approbavit.
- 9 Gelasius I. anno Christi 494.
- 10 Non statim atque clericis ex bonis Ecclesiasticis proprium habere permissum est, beneficia fuerunt instituta.
- 11 Multò ante constitutionem beneficiorum cœperunt clerici decimas & oblationes habere.
- 12 Cœperunt clerici decimas & oblationes ut proprias habere, tertia parte Episcopis soluta, quod Taraconensi Concilio primo fuit approbatum. 13.
- 14 Fœlix III. Gregorij magni atauus, ex familia Anita, que Fregepanum postea fuit dicta.
- 15 Cathedraticum, præter tertiam decimarum, Parochi soluebant Episcopis in signum subiectionis.
- 16 Enthionasticum soluebant Episcopi, cum munus administrationis auspicabantur.
- 17 Tertia decimarum à Parochis soluebatur, ut Episcopi sarta tecta Ecclesie tuerentur.
- 18 Episcopi, ob negligentiam Ecclesiarum reparandarum, tertia decimarum priuati, ac decime integre parochis dimisse nune. 20.
- 19 Archipresbyter uel Decanus solebant distribuere quartam pauperibus, ut fraudibus obuiaretur.
- 22 Decimarum tertia Episcopis restituta à Concilio Toletano 4. siue Ecclesia reparatione egeret, siue non.
- 22 Glo. opinio in c. de his, 10. q. 1. existimantis Episcopos ex parochialibus nihil ultra tertiam recipere solitos, reijcitur.
- 23 Intellectus ad c. de his, 10. q. 1.

CAPVT SEXTVM.

VIDIMVS inter clericos diutius aliquantò, quàm inter laicos, retentam communionem: Verum quia, ne clericos quidem ipsos in ea cōstanter

stanter perseuerasse, palam est, quo primùm tempore, hæc uitæ ratio ab ijs fuerit immutata indagare operæpretiū est. Quod, quia neque ita protinus eodem tempore, neq; quantum ad omnia bona factum fuisse uideo, ut planius hoc totum aperiatur, de bonis primum patrimonialibus agemus. Demū ueniemus ad bona Ecclesiastica quæ cū nostræ huius tractationis magis propria sint, in illis diutius nos persistere necesse erit. † Temporalium rerum diuisionem, non eodem tempore, & tentatam & obtentam esse reperiō, sed illud hac in re contigisse, quod & in aliis rebus usu euenire solet, quas aduersus Principes ac moderatores suos attentat multitudo, ut non nisi, post magnas diuturnasque contentiones, uoti demum illa sui cōpos efficiatur. Huius contentionis testis est Hieronymus, qui a rerum propriarum cupiditate clericorum gregem his uerbis reuocare intendit, ostendens, quæ illum uitæ

1 ratio maximè conueniat, qui se clericum profiteretur. † *Est autem, inquit, unum genus, quod mancipatum diuino officio & deditum contemplationi, & orationi ab omni strepitu temporalium cessare conuenit, ut sunt clerici. Aliud uerò genus est Christianorum, ut sunt layci, his licet temporalia possidere, c. duo sunt, 12. q. 1.* Quod ipsum & alibi idem Hieronymus inculcat inquit, † *Quod si clericus quippiam aliud habuerit præter dominum, pars eius non erit Dominus: uerbi gratia, si aurum, si argentum, seu possessiones, si uariam supellectilem, cum istis partibus non dignatur dominus fieri pars eius, c. clericus, eadem q. & ca.* Atq; ibidem paulo post. *Sed quasi Leuita & sacerdos uiuo de decimis, & altare seruiens altaris oblatione sustentor, habens uictum & uestitum his contentus ero, & nudus nudã crucem sequor.* † Sed Augustinus hæud diutius, multitudini acrius in dies id efflagitanti obfistendum ratus sese illi aliquanto faciliorem præbuit. Is enim fermone. 52. Hipponensem populum sic alloquitur,

Lui

Qui uolunt habere proprium, quibus non sufficit Deus, nec Ecclesia sua, maneant ubi uolent, & ubi possunt, non eis aufero clericatum, nolo habere hypochritas. Malum enim esse quis nesciat? Malum est cadere à proposito, sed peius est simulare propositum, c. nolo, & c. certe, 12. q. 1. Et paulo post, Dixeram enim, & scio me dixisse, quod si nolent suscipere socialem uitam mecum, non illis tollerem clericatum, sed seorsum manerent, & seorsum uiuerent, quoquomodo nossent Deo uiuerent, & tamen ante oculos posui quantum mali sit à proposito cadere, malui enim habere cecos uel claudos, quàm plangere mortuos:

- 5 † *qui enim hypochrita est, mortuus est.* Tandem uerò, quia clerici professioni non aduersari iudicatum est quòd propria quis bona obtineat: † apertius id clericis permissum est in Concilio Agathensi. Quod sub Sixto. III. in Gallis, Regnante Clodio, celebratum est anno Christi. CCCCXXXV. Theodosio II. Oriëtis, Valeriano autem III. Occidëtis imperium obtinente, quod & à Genebrardo in sua Cronologia animaduersum est. Eius Synodi uerba hæc sunt, *Vt de rebus Episcopi proprijs uel acquisitis, uel quicquid Episcopus de suo proprio habet, heredibus suis si uoluerit derelinquat, c. Episcopi, 12. q. 1. Pet. Sot. de inst. sacer. Lect. 2. & Dom. Sot. de iust. & iur. lib. 10. q. 4. ar. 1.* Proximū est, ut de bonis Ecclesiasticis dicamus, quæ communicari serius desiere. Vt enim clerici diutius in communione, quàm laici permanerunt, ita consentaneum quodammodo fuit, ut bona Ecclesiastica diutius communia inter clericos ipsos permanerent. † Itaque post illud quoque tempus, quo clericis proprium habere patrimonium permissum fuisse adnotauimus, maximè protractā reperio fuisse illam Ecclesiæ obseruationē, ut ex quarta parte bonorum Ecclesiasticorum, clero uictus communis suppeditaretur. † Video enim Simplicium quoque I. anno Christi 467 eandem hanc distributionem expressim

Anno
Christi
435.

Anno
Christi
467.

- 9 *sim* approbasse, c. de redditibus, 12. q. 2. † Item & Galasiū
I. anno Christi 494. c. uobis, & c. concessio, 12. q. 2.
- 10 † Verum quoniam eò tandem deuentum est, ut ex bonis
quoq; Ecclesiasticis liceret clericis propriū habere, cauē
dū maximè est, non statim tunc beneficia instituta: bene-
ficij enim nomen tunc usurpari cœptū est, cum pristina il-
la obseruatio de quatuor partibus ab Episcopo faciendis
- 11 exoleuit. † At multò ante cœperunt clerici tum decimas, 81
tum & alia, quæ Ecclesiæ offerebantur, tanquàm propria
sibi retinere: subesse enim ratio uidebatur, cur clerici iu-
stè conquererentur, quod ea sibi Episcopi uendicarent,
quæ non Episcopis ipsis seu cathedralibus Ecclesijs, sed
Parochijs, quibus ipsi præerant, obligata essent, cum præ-
fertim reparandarū Ecclesiarum non Episcopis, sed illis 91
ipsis onus incūberet, iustissimūq; esse uideretur, ut quod
cuiq; Ecclesiæ oblatum fuisset, in ipsius id reparatione im-
pēderetur. † Hoc ergo nomine obtinere clerici, ut suæ
quisque Ecclesiæ oblata retinerent, vixq; illud persuade-
ri potuerunt, vt decimarum atque oblationum tertiam
- 13 partem Episcopis persoluerent. † Atq; hoc cum antea cō 02
suetudine receptum esset, tamen etiam expressim proba-
tum est Taracōnensi Synodo prima, c. 8. quæ anno Chri-
sti 482. coacta est † sub Felice III. illo, inquam, Fœlice ex
- 14 Anitia familia orto Fregepanū postea dicta, si Onuphrio
credimus, Gregorij Magni atauo. † Verū quia sub hæc
15 tempora Cathedralici mentio habetur, nempe sub Gela-
sio I. anno Christi 494. ex hoc colligitur rationabi-
le fuisse iudicatum, ut ultra tertiam decimarum aliquid
etiam Parochi in Ecclesiæ ac cathedrę principalis hono-
rem persoluerent, ne decimas illi & oblationes proprio
sibi iure uendicare uiderentur. Quod idem Gelasius ca-
uit in c. nec numerus, in fi. 10. q. 3. & deinde Pelagius I. Anno
16 annum Christi circiter, 555. c. fi. 11. q. 3. † ut & con- 555.
tra

Anno
Christi
482.

Anno
Christi
494.

Anno
Christi
555.

tra Episcopi Enthionasticum honorarium tum largieb-
 tur Ecclesiæ, cum munus auspicabantur, cuius Enthionia-
 stici meminit Iustinianus Nouel. 123. sed hoc obiter di-
 17 ctum sit. † Verum in eo, quod de tertia decimarum dictū
 est, uariatum sæpe fuisse reperio: Nam quod diximus de-
 cimarum & oblationum tertiam Episcopis Parochos cō-
 cessisse, id ea conditione factum est, ut Cathedralium Ec-
 18 clesiarum facta tecta integraq; Episcopi tuerentur. † Qua-
 re cum minus diligenter id eos præstitisse compertum es-
 set; illa ipsa tertia, quæ hoc solo nomine ijs concessa fue-
 rat, Episcopi priuati sunt in Bacharenfi Concilio 2. cap. 2.
 sub Ioanne III. anno Christi DLXIII. ut rectè aduertit
 doctissimus ac disertissimus Couarruias de vet. colla. nu-
 19 misma. cap. 2. nu. 9. † Nec mirum, si quidem legimus in Ba-
 charenfi Synodò 1. cap. 25. non absimili ratione cautum
 fuisse, ut non amplius Episcopi, sed loco illorum Archi-
 presbyter, uel Decanus, quartam illam pauperibus desti-
 natam distribuerent, reddita tamen Episcopis ipsis ratio-
 ne, ut fraudibus undequaque occurreretur: sicq; ut ad ter-
 20 tiam decimarum reuertamur. † Parochi post secundum
 illud Bacharense Conciliū hac ipsa tertia Episcopis adē-
 pta, integras sibi decimas & oblationes retinebant. Vt ta-
 men & ipsi in officio permanerent suarumq; Ecclesia-
 rum reparationi incumberent, Episcopis ipsis rationē red-
 21 dere iuebantur, c. placuit, ubi gl. uer. tertiam, 10. q. 3. † At
 neque hoc semper postea obtinuit, siquidem Toletano
 demum Cōcilio 4. in c. unio, 10. q. 3. anno Seruatoris nō-
 stri DCXXXI. sub Honorio I. hæc ipsa tertia Episcopis re-
 stituta est, ac licet præmoniti ipsi fuerint, ut facta tecta Ec-
 clesiæ diligenter seruarent, tamen tertiæ huiusce partis
 recuperationi non ea conditio adiecta est, cum uel si Ec-
 22 clesia reparatione non egerit, tamen Episcopis tertiam
 hanc exigere sibiq; retinere concessum sit. † Quæ cum ita
 se

se habeant non passim assentiendum est Glossatori in c. de his, 10. q. 1. ubi in uer. parochialibus autem, præterquam quod tempora mirificè confundit, existimat etiam Episcopos de Parochijs nihil ultra tertiam atque aliquãdo nihil ultra dimidiã percepisse; Imò enim præter decimas, & oblationes, quæ ad parochiales Ecclesias pertinebant bona omnia in Episcoporum erant potestate, ita ut, quod de tertia Episcopis soluta dictum est, ad decimarum tantum oblationumque tertiam pertineat, ut liquidò apparet ex Concilio Bracharési in c. placuit, 10. q. 1. ubi de tertia decimarum tantum habetur mentio, cum dicitur solam illam Episcopis permisã fuisse, reliquas uerò decimarum partes parochis relictas, ut ex ijs possent Ecclesias instaurare, quod & confirmatum est Aurelianensi Synodo prima, quæ sub Horfmidâ primo celebrata est anno Christi 514. cap. 16. & 17. in c. omnes basilicæ, & c. nullus, 16. q. 7. & c. de his ibi, antiquorum Canonum statuta, 10. q. 1. Quãquam illud satis argumenti est, quod nihil hac in re immutatum reperiatur, arg. l. præcipimus, C. de appel. l. fancimus, C. de Testam. † Turbauerat illud forsan Glossatorem, quod legitur in d. c. de his, uerfi. antiquorum Canonum statuta, ubi cauetur medietatem Episcopos, aliam Clerum accipere. Verum hoc accipiendum est, ut ad eas res pertineat, quæ altari Episcopali offerebãtur, id enim ex ipsius Concilij uerbis non obscure perspicitur si partium attendatur enumeratio.

A R G V M E N T V M.

Porro immobilium rerum communionem haud perpetuò mansisse, sed certis eas quoque possessoribus assignari cœpisse, ac præcipuè religiosorum cœnobijs, quo in numero Anachoretæ, Monozentes, Sarabeytæ, atque id genus alij censentur.

R E R V M